

Reseberättelse Europa

Opinion, Young Generation 2023

Europaparlamentet, lobbyism och SCK CEN

Denna studieresa gick till Belgien, där gruppen besökte Europaparlamentet och samtalade med en av Sveriges europaparlamentariker, samt besökte två olika lobbyistgrupper, Vattenfalls Bryssel-kontor och forskningscentret SCK CEN. Resan gjordes under september 2023.

Text skriven av Hanna von Euler-Chelpin

Deltagare

Namn	Företag
Albin Ahlbom	Forsmarks kraftgrupp AB
Hanna von Euler-Chelpin	Vattenfall Nuclear Fuel AB
Joakim Holmström	Ringhals AB
Lovisa Waldner	Ringhals AB

Syfte med resan

Gruppen hade en tidig tanke om att ta sig till Europaparlamentet i Bryssel, där opinionsbildare försöker påverka energipolitiken på EU-nivå och många röster vill göra sig hörda. Det fanns förslag om att besöka lobbyverksamheter från båda sidor i kärnkraftsopinionen, t. ex. Greenpeace och Nuclear Europe, samt politiker från båda sidor. Det blev tyvärr svårt att få kontakter och tid till att hinna allting, så i slutändan blev det Europaparlamentet med en svensk politiker, två lobbyverksamheter samt Vattenfalls eget PRA-kontor som hamnade på agendan. När vi ändå var iväg hoppades vi även kunna få in något tekniskt besök och alla medlemmar drog i sina kontakttrådar för att försöka komma in på något av de två belgiska kärnkraftverken, men utan resultat. I slutändan fick vi kontakt med forskningscentret SCK CEN, som planerade in ett fullspäckat och intressant schema åt oss. Syftet med resan var att lära oss hur Europaparlamentet fungerar och hur de arbetar med energifrågor samt hur lobbyism inom EU fungerar.

Belgien

Resan dit

På måndag eftermiddag beger sig Albin och Hanna till Arlanda, medan Lovisa och Joakim beger sig till Landvetter. Efter en försening och ett stressigt byte i Köpenhamn landar Lovisa och Joakim på Bryssels flygplats en timme efter utsatt tid. Där möter de upp ett par betydligt lugnare Uppsalabor som slappar på flygplatsen. Efter en vansinnesfärd i taxi till hotellet och en sen middag somnade gänget trötta men förväntansfulla inför nästa dag.

Europaparlamentet och lobbygrupper

Eurelectric

Dagen inleddes med en kontinental frukost och efter en mycket rask 40 minuters promenad anlände vi till Vattenfalls Bryssel-kontor där vi mötte Carl Sommerholt, Senior Advisor Nuclear på Eurelectric samt Vattenfalls kommunikator för BA Generation.

Vänster till höger: Joakim, Hanna, Carl Sommerholt, Lovisa, Albin

Eurelectric representerar hela energibranschen inom EU med ca 3500 medlemsföretag inom produktion och distribution. Sommerholt berättade om Eurelectrics arbete inom EU för att påverka energipolitiken. Han menar att den hetaste frågan inom kärnkraft just nu är SMR, som driver hela kärnkraftsdiskussionen framåt.

Eurelectric fokuserar framförallt på EU-lagstiftning, där deras främsta frågor inom kärnkraft just nu gäller att kärnkraft ska omfattas av Net Zero (mål om att EU ska vara klimatneutrala till 2050) och att kärnkraftsprojekt ska kunna få forskningsmedel ämnade för klimatpositiva satsningar. En intressant ståndpunkt från dem var att de inte vill ha en ny gemensam kärnkraftsmyndighet för övergripande godkännande av SMR-designer på EU-nivå, då de tror att det skulle leda till mer byråkrati och långsammare processer. Istället vill de hellre se en positiv inställning från EU, men separata samarbeten mellan kärnkraftsländer för licensiering av SMR-designer.

Sommerholt anser att opinionen gällande kärnkraft har svängt inom EU de senaste åren och förändringen började redan innan Rysslands invasion av Ukraina. Vidare anser han att det är viktigt att politiskt hålla isär SMR:er från storskalig kärnkraft, oavsett hur lika de egentligen är, för att kunna få Ny Teknik-fördelar för SMR:er som annars skulle ligga utom räckhåll.

Nuclear Europe

Efter mötet med Eurelectric skyndade vi iväg på ännu en rask promenad för att ta oss till Nuclear Europes kontor, där vi träffade Jessica Johnson, Communication och Advocacy Director och Quentin Heilmann, Legal Advisor.

Nuclear Europe representerar nästan 3000 företag inom kärnkraftsbranschen, från alla delar i försörjningskedjan: uranbrytning, konvertering, bränsletillverkning, elproduktion och avfallshantering. Deras övergripande mål, som beskrivet av Johnson och Heilmann, är att så långt som möjligt se till att alla officiella texter som kommer ut från EU-organ ska ta upp kärnkraft på ett så positivt sätt som möjligt.

De skriver positionspapper, anordnar event och debatter samt deltar på andras event och debatter, sköter mediakommunikation och genomför platsbesök hos sina medlemmar. Till stor del handlar deras jobb om att påminna makthavare och andra nyckelpersoner om att kärnkraft finns och står för en stor del av unionens elproduktion.

Organisationen har bara 10 anställda, varav de flesta inte är kärnkraftsingenjörer, utan är utbildade inom kommunikation eller juridik. De senaste åren har man gjort en aktiv övergång från att använda mycket tekniskt språk, till att använda ett språk mer anpassat för gemene man och politiker, vilket de anser har gett mer förståelse och bättre resultat. För att kommunicera med sina många medlemsföretag finns arbetsgrupper inom olika ämnen i vilken merparten av kommunikationen sker.

Europaparlamentet

Efter lunch var det dags för besök på Europaparlamentet. Vi togs emot av Emma Wiesner, europaparlamentariker för Centerpartiet. Över en kaffe förklarade hon hur man arbetar med lagstiftning inom Europaparlamentet och hur hennes arbetsdagar tenderar att se ut. Lagförslag tas fram av kommissionen, som består av en kommissionär per medlemsland. Dessa förslag diskuteras därefter i det relevanta utskottet inom Europaparlamentet, där de olika partiblocken enskilt samsas om ändringsförslag, vilka sedan voteras om för att ge det slutliga ändringsförslaget på kommissionens förslag. Dessa förhandlas sedan gemensamt med Ministerrådet, innan den slutliga lagtexten antas.

Gruppen utanför Europaparlamentet. Vänster till höger: Hanna, Lovisa, Albin, Joakim.

Som europaparlamentariker handlar en mycket stor del av jobbet om förhandlingar mellan olika partier inom det egna partiblocket. Wiesner berättade att hon generellt arbetar kl 09-23 måndag till torsdag, för att sedan åka hem till Sverige och jobba en "lugnare" dag på fredagen och ha helg hemma med familjen. Efter kaffemötet tog Wiesner med oss på en rundtur av parlamentet, där vi fick se Plenum, mötesrum, kontor, restauranger, fikaplatser och utskottsrum. Därefter skuggade vi ett möte i utskottet för industrifrågor, forskning och energi (ITRE) och imponerades av live-översättningen.

Plenumsalen i Europaparlamentet.

Gruppen skuggar ITRE-möte (I bild: Albin, Joakim, Miriam (ej YG), Lovisa skymd bakom Miriam). I båsen bakom syns översättare vars live-översättning går ut i hörlurarna.

SCK CEN

Dag nr 2 var det dags för vårt tekniska möte på forskningscentret SCK CEN. Det innebar en tidig start (väckarklockan ringde 05.20) och en rask 30-minuters promenad till tågstationen, ett mycket stressigt tågbyte och en förvirrande taxifärd till avstängda vägar, innan vi strax innan kl 9 anlände till forskningscentret. Där fick vi en kort introduktion till SCK CEN, sedan började ett fullspäckat schema med studiebesök och föreläsningar.

SCK CEN är det belgiska forskningscentret för kärnforskning och är lokaliserat i Mol, i norra Belgien. De är en världsledare inom branschen.

Vi besökte HADES, världens äldsta underjordsforskningsanläggning för slutförvar av använt kärnbränsle. I Belgien planeras det använda kärnbränslet att slutförvaras i en lerformation ca 500 meter under marken i kapslar av gjutjärn omgivna av betong och rostfritt stål. I konceptet förväntas dessa kapslar gå sönder efter ca 1000 år, varefter själva lerformationen i sig förväntas hålla avfallet borta från människa och natur. Detta skiljer sig nämnvärt från det svenska konceptet, där kapslarna designas för att hålla betydligt längre.

Gruppen nere i HADES. Från vänster till höger: Joakim, Albin, Lovisa, Hanna.

Därefter gjorde vi ett virtuellt besök av BR2 (Belgian Reactor 2), en forskningsreaktor som använder höganriktat uran (93 %) i sitt bränsle och tillverkar radioaktiva isotoper till sjukvården för behandling av cancer. I BR2 är en cykel är ca 4 veckor lång, varefter man har bränslebyte och underhåll i ca 3 veckor. Reaktorn har en termisk effekt om 100 MW, men all producerad värme dumpas.

Lovisa (vänster) och Hanna (höger) besöker BR2 i den virtuella världen

Efter en lunchrast fick vi en föreläsning om BR1 (Belgian Reactor 1). Reaktorn startade 1956 och är den äldsta fortfarande aktiva reaktorn i världen. Reaktorn är luftkyld och grafitmodererad och använder natururan som bränsle. BR1 är fortfarande inne på sin första cykel och ursprungsbränslet. Nuförtiden används reaktorn främst till kalibrering av instrument och upplärning av personal.

Det sista studiebesöket på anläggningen var av en mock-up av MYRRHA, som kommer bli en acceleratordriven snabbreaktor för transmutering av använt kärnbränsle, med syfte att korta ner den nödvändiga slutförvaringstiden.

Alldeles fullmatade av information påbörjade vi därefter den långa resan tillbaka till Bryssel och en välförtjänt middag.

Vattenfalls PRA-kontor

Den sista dagen hade vi ett morgonmöte på Vattenfalls PRA-kontor (Public & Regulatory Affairs), där de berättade om Vattenfalls arbete i Bryssel. En stor del av deras arbete är att se till att Vattenfall talar med en röst, trots att det är ett så stort bolag med många olika verksamheter. I vissa frågor kan det finnas motsägande åsikter inom olika delar av Vattenfall, och där måste en gemensam ståndpunkt enas om. Därefter måste samtliga anställda på PRA-kontoret ta till sig informationen och kunna kommunicera den på ett korrekt och lättillgängligt sätt till beslutsfattare och andra nyckelpersoner i Bryssel.

Efter detta sista möte var resan slut och vi tog tåget till flygplatsen – ett mycket bekvämare färdmedel än Bryssels taxibilar.

Lärdomar och insikter

- Det sker mycket mer lobbyism inom EU än man kan tro. Det ses också mycket mer positivt på lobbyism än vad det gör i Sverige – Lobbyism är en självklarhet i Bryssel. Politikerna förväntas inte kunna alla sakfrågor, utan förväntas få input från de intressenter som finns i de frågor som diskuteras.
- Kärnkraftsbranschen har jämförelsevis en mycket liten budget för sin lobbyverksamhet, jämfört med till exempel gasindustrin. Det ger väldigt olika spelplaner för kraftslag och en uppförsbacke för kärnkraft som kanske inte hade behövt finnas där.
- I förhållande till hur mycket arbete som görs i Europaparlamentet och hur stor påverkan det har på medlemsländerna läggs det lite fokus i media på vilka frågor som diskuteras där och vilka beslut som tas. Allmänhetens intresse inför europaparlamentsvalet upplevs också lågt.
- Belgiska pommes är inte så bra som det sägs.